

RIIHIMÄEN KAUPUNGIN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA
LUKUVUODELLE 2025-2026

1.8.2025

Sisällys

Asiakirjassa käytetyt käsitteet	4
1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT	
OPISKELUHUOLTOPALVELUT	7
1.1 Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen: työn- ja vastuunjako sekä yhteistyön toteuttaminen	7
1.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	8
1.3 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	9
2 OPPILAITOSYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI	9
2.1 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	10
2.2 Oppilaitoskohtaisten yhteisöllisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	11
Yhteistyö nivelvaiheissa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitossa	12
2.3 Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	12
2.3.1 Perusopetus	14
2.3.2 Lukio	15
2.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen	16
2.5 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	17
3 YKSILÖKOHTAISEN OPISKELIJAHUOLLON JÄRJESTÄMINEN	17
3.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	18
3.2 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	19
3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille	19
3.4 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	20
3.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen perusopetuksen luokilla 1, 5 ja 8 antaman opiskelijan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) oppilaitoksessa	20
3.6 Perusopetuksessa olevan opiskelijan koulupäivän aikaisen lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	21

4 YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN, HUOLTAJIEN SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIENTEN JA MUIDEN YHTEISTYÖTAHOJEN KANSSA	22
4.1 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttamiseen	22
4.2 Oppilaitoksen opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	23
4.3 Perusopetuksessa tapahtuva monialainen yhteistyö-sekä koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	23
4.4 Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	25
4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoiton periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.....	26
5 SUUNNITELMAT OPISKELIJOIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA	27
5.1 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	27
5.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	30
Liite 1. Poissaolojen tukitoimet Riihimäen perusopetuksessa	32
Liite 2. Reilu Riksu -malli.....	38
Liite 3. Tiedonsiirtoprosessi esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle	39
Liite 4. Hyvän varhaisen tuen ohje opiskelijalle	40

Asiakirjassa käytetyt käsitteet

OPISKELIJA =

Tässä asiakirjassa kaikista esiopetuksen, perusopetuksen tai 2. asteen piirissä opiskelevista lapsista tai nuorista käytetään termiä opiskelija.

OPPILAITOS =

Esiopetusyksikkö, peruskoulu tai 2. asteen oppilaitos.

OPISKELUHUOLTO =

Opiskeluhoolto on oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa kuvattua esiopetusyksiköissä, kouluissa tai oppilaitoksissa tehtävää työtä, jolla edistetään, pidetään yllä ja luodaan edellytyksiä opiskelijan hyvälle oppimiselle, psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko opiskelijayhteisön ja oppilaitosympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville.

Opiskeluhoolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ensisijaista ja ehkäisevää ja se kuuluu kaikille. Kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan tai koululääkärin antama yksilökohtainen opiskeluhoolto on ehkäisevää ja tukea antavaa, jota tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO =

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan koko oppilaitosta tukevaa ehkäisevää yhteisöllistä työtä, joka on opiskeluhoollon ensisijainen toteuttamismuoto. Hyvinvoiva yhteisö sekä terveellinen ja turvallinen ympäristö ovat opiskelijoiden hyvinvoinnin edellytyksiä.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon opiskelijan edun ensisijaisuus.

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä esteettömyyttä.

Hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoito kohdistuu yleensä koko oppilaitosyhteisöön, mutta työtä voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun aloittamis- tai päätösvaiheeseen tai tunnistetun ryhmään liittyvän ongelman perusteella. Yhteisöllisessä työssä ei koskaan käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita.

Jokaisella oppilaitoksessa työskentelevällä on velvollisuus edistää opiskelijoiden ja koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Ensijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla, erityisesti rehtorilla ja opettajilla. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen työntekijät eli psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön. Tämä tehtävä huomioidaan henkilöstövoimavarojen ja työajan suunnittelussa sekä opiskeluhoitosuunnitelman laadinnassa. Myös muut oppilaitoksessa työskentelevät työntekijät kuten koulunuorisotyöntekijä, vahtimestari ja ruokailu- tai siivouspalvelujen henkilöstö osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttamiseen oppilaitoksessa.

Yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttaminen on oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän keskeinen tehtävä. Ryhmä vastaa myös opiskeluhoiton kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä ja arvioinnista koulussa, esiopetusyksikössä ja oppilaitoksessa.

YKSILÖKOHTAINEN OPISKELIJAHUOLTO =

Yksilökohtaisella opiskelijahuollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijalle annettavia koulu- tai opiskelijaterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoiton kuraattori- tai psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskelijahuoltoa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on oppilaalle aina vapaaehtoista, ja eri ammattilaiset osallistuvat työskentelyyn suostumuksella. Suostumuksen antaa joko opiskelija tai hänen huoltajansa – opiskelijan iän ja kehitystason mukaisesti. Pienten koululaisten kohdalla suostumus tarvitaan pääsääntöisesti huoltajalta. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa tulee tarvittaessa käyttää tulkkauspalveluita.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät opiskelijan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

Opiskeluhoiton kuraattorin ja psykologin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Opiskelijan perheen ja muiden läheisten kanssa tehdään yhteistyötä.

Opiskeluhuollon kuraattori tarjoaa ohjausta ja tukea erityisesti perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

Psykologin yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävät liittyvät muun muassa opiskelijan yksilölliseen oppimiseen, mielenterveyden edistämiseen ja tukemiseen sekä psykologiseen arviointiin.

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla tarpeellista opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen opiskelijan monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Perusopetuksessa yksilökohtaisen opiskeluhoollon kirjaukset kirjataan Wilma-lomakkeelle. Opiskelijat ja huoltajat ovat vahvasti osallisina yksilökohtaisessa opiskeluhoolltotyössä.

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuella tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavaa perusopetuslaissa ja opetussuunnitelmissa kuvattua oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Ensisijaisesti esi- ja perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tukea ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt. Niitä ovat mm. opettajien välinen yhteistyö, eriyttäminen, struktuuri sekä muu laadukas pedagogiikka. Ensisijaisesti opiskelijalle annetaan tukea omassa ryhmässä/luokassa, ryhmäkohtaisina tukimuotoina. Niitä tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan osana oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä tai pienryhmässä. Lisäksi opiskelijalle tarjotaan yksilökohtaisia tukitoimia, mikäli hän tarvitsee tukea laajemmin ja pitkäaikaisemmin. Opiskelija voi saada kumpaakin tukea yhtä aikaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

Lukiokoulutuksessa oppimisen tuki on määritelty lukiolaissa. Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa oppimisen tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti, kun tuen tarve ilmenee. Tuen on tarkoitus ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Opiskelijalla on myös oikeus saada tukiopetusta. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Ammatillisella toisella asteella opiskelija saa ohjausta ja tukea opintoihinsa ammatillisella toisella asteella ryhmän ohjaajalta, opettajilta, opinto-ohjaajalta, ammatilliselta ohjaajalta ja erityisopettajalta. Hyvinvointiinsa opiskeluhoolllost

terveydenhoitajalta, kuraattorilta ja psykologilta. Luonteva hetki ohjauksen ja tuen tarpeen selvittämiseen on, kun opettaja ja opiskelija yhdessä laativat ja päivittävät opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS). Opiskelijan kanssa sovitut oppimisen ohjaus- ja tukitoimet kirjataan opiskelijan HOKSiin.

Ammatillisella toisella asteella erityisen tuen opettaja arvioi opiskelijan erityisen tuen tarpeen. Tuen tarpeen arvioinnissa voidaan arvioida esimerkiksi niiden tietojen perusteella, joita saadaan koulutukseen hakeuduttaessa tai koulutuksen järjestäjän tekemillä selvityksillä ja haastatteluilla. Koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen erityisestä tuesta kuultuaan ensin opiskelijaa sekä hänen mahdollista huoltajaansa tai laillista edustajaa.

1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

1.1 Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen: työn- ja vastuunjako sekä yhteistyön toteuttaminen

Riihimäen kaupungin järjestämää esi- ja perusopetusta annetaan kymmenessä eri yksikössä ja lukiokoulutusta yhdessä toimipisteessä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä Riihimäen kaupungin sivistys- ja hyvinvointipalveluiden sekä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden palveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa. Tavoitteena on toimintamalli, jossa opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus, joka pohjautuu voimassa olevaan Riihimäen seudun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Riihimäen kaupungissa opiskeluhuoltoa koordinoi opiskeluhuollon ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii oppimisen ja koulunkäynnin tuen johtava asiantuntija. Oppilaitoskohtaista yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä johtaa rehtori ja/tai varhaiskasvatussyksikön johtaja.

Oppilaitoksissa kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan tarkemmin, miten kyseisen oppilaitoksen opiskeluhuoltoa toteutetaan, seurataan ja kehitetään. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on jokapäiväistä huolenpitoa opiskelijoiden ja koko yhteisön hyvinvoinnista. Se on vaikuttavinta, kun opetushenkilöstö toteuttaa sitä osana opetusta ja opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset osana yhteisöllistä työtä.

Yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja opiskelijoiden kanssa ja heitä kutsutaan mukaan yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön sekä opiskeluhuoltoryhmään. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tulee pohtia toiminnallisia tapoja, joilla opiskelijoiden ja huoltajien/kotiväen osallisuutta voidaan vahvistaa oppilaitoksessa. Oppilas- tai opiskelijakuntatoiminta sekä vanhempainyhdistyksen toiminta ovat esimerkkejä tällaisista toimintamalleista.

Huoltajien osallisuutta voidaan vahvistaa keräämällä tietoa ja mielipiteitä opetusryhmien ja koko yhteisön toiminnasta vanhempainilloissa, arviointikeskusteluissa, huoltajien tapaamisissa sekä kyselyiden avulla.

Yksilökohtaisen opiskelijahuoltotyön suunnittelu tapahtuu aina yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Huoltaja, opettaja ja/tai opiskelijahuollon palveluiden edustaja sopivat yhdessä, ketkä osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen. Lukiossa huoltajien mukaan otto sovitaan tapauskohtaisesti.

1.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Riihimäellä oppilaitosten opiskeluhuoltoryhmät käyttävät opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvion pohjana ensisijaisesti viimeisimmän kouluterveyskyselyn tuloksia ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavia seurantatietoja, mm. poissaolotietoja. Lisäksi kokonaistarpeen arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi tietoa opiskeluhuoltopalveluiden asiakkuuksien määräaikojen toteutumisesta ja oppilaitosten tai asuinalueen erityispiirteistä. Arviossa voidaan hyödyntää myös muita tietoja, kuten opetuksen järjestämiseen liittyviä tilastoja. Lisäksi arvio suhteutetaan opiskeluhuoltopalveluiden psykologeja ja kuraattoreita koskeviin sitoviin mitoituksiin ja terveydenhoitajien osalta mitoitussuosituksiin.

Opiskeluhuollon palveluissa yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden 780 opiskelijaa. Kuraattoreiden sitovat mitoitukset tulivat voimaan 1.1.2022 ja psykologien mitoitukset 1.8.2023. THL:n keväällä 2023 julkaiseman Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuosituksen mukainen suositus on yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 460 opiskelijaa kohden ja yksi lääkäri 2100 opiskelijaa kohti. Toiselle asteelle STM:n suositus vuodelta 2021 on yksi terveydenhoitaja 570 opiskelijaa kohden ja yksi lääkäri 1800 opiskelijaa kohden.

Keväällä 2025 Riihimäen seudun (Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi) esi- ja peruskouluista sekä lukiosta kootuissa arvioissa lakisääteisen mitoitusten sekä terveydenhuoltoja koskevien suositusten mukaisiksi opiskeluhuollon kokonaistarpeiksi 1.8.2025 alkaen ilmoitettiin yhteensä 8 kuraattorin ja 2,5 psykologin henkilötyövuotta. Toiselle asteelle kuraattoriresurssi on yhteensä kolme henkilötyövuotta.

Kouluterveydenhuollossa ilmoitettiin tarpeeksi yhteensä 6,6 terveydenhoitajan ja 1,3 lääkärin henkilötövuotta. Opiskelijaterveydenhuollossa tarpeeksi ilmoitettiin 1 terveydenhoitajan ja 0,1 lääkärin henkilötövuotta.

Oppilaitosten henkilötövuosina ilmoitetut arviot lakisääteisen opiskeluhoollon kokonaistarpeesta.

1.3 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhoolltopalvelut ilmoittaa Riihimäen opiskeluhoolltosuunnitelmaa varten käytössä olevat terveydenhoollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden resurssit henkilötövuosina ammattiryhmittäin. Nämä luvut kirjataan kunkin oppilaitoksen lukuvuosisuunnitelmaan.

2 OPPILAITOSYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHOOLLON EDISTÄMISEKSI

Oppilaitoksissa yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämistä ja toteutumista valvoo yhteisöllinen opiskeluhoolltoryhmä. Yhteisöllisen opiskeluhoolltoryhmän tehtävänä on suunnitella, koordinoida ja kehittää oppilaitoksen toimintakulttuuria ja hyvinvointia tarttumalla ilmiöihin osallistamisen keinoin.

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta seurataan valtakunnallisten kyselytutkimuksien avulla (mm. THL:n Kouluterveyskysely, Move-kyselyt, TEA-viisari, Lukiolaisbarometri) tai paikallisesti toteutettavilla kyselyillä opiskelijoille ja/tai huoltajille. Lukiolla opiskeluympäristön terveellisyiden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen toteutetaan THL:n ohjeistusten mukaan.

Lisäksi lukuvuosittain yhteisöllistä opiskeluhoolltoa tukevat myös seuraavat, joista kirjataan turvallisuussuunnitelmassa:

- ensiapukoulutusta henkilöstölle
- poistumisharjoitus/sisällesuojautumisharjoitus, turvallisuuskävelyt
- henkilöstökyselyiden tulosten tarkastelu ja niistä esille nousevien asioiden ottaminen kehittämiskohteiksi
- työnohjausta opettajille mahdollisuuksien mukaan
- ryhmänohjaustuokioissa käsitellään sosiaalisia taitoja toiminnallisesti
- Wpro-ilmoitukset ovat ajan tasalla

- tehdään yhteistyötä kaupungin työsuojeluhenkilöiden kanssa, jotka osallistuvat lukuvuoden aikana yhteen työpaikkakokoukseen, joissa käsitellään terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ajankohtaisia asioita ja kaupungin työsuojelusta tulleita ohjeita
- hyödynnetään kouluterveyskyselyn ja Lukiolaisbarometrin sekä oppilaitoksen oman toiminnan arvioinnista opiskelijoilla ja huoltajilla teetettyjä kyselyitä
- työsuojeluasiamies ja lisäksi valittu työsuojelun varavaltuutettu, jotka vahvistavat työsuojeluun liittyvää arjen osaamista
- tehdään yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tapauskohtaisesti

2.1 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Riihimäen kaupungin työntekijöillä on valvonta- ja ilmoitusvastuu havaitsemistaan vaaratekijöistä. Tapaturmien seurannassa ja ennaltaehkäisyssä on Riihimäen kaupungin henkilöstöllä käytössään Intranetistä löytyvä WPro-lomake, jolla voi ilmoittaa eteenpäin havaitsemansa vaaranpaikan tai vaikka ilmoittaa uhkaavasta tilanteesta. Ohjeet on kirjattu turvallisuussuunnitelmaan.

Oppilaitosten toimintaympäristöt ovat turvallisia ja työntekijöistä löytyy ensiaputaitoisia. Riihimäen kaupungin oppilaitoksissa sekä muilla työpaikoilla toteutetaan keskitetysti työturvallisuuslain edellyttämät työpaikkojen vaarojen ja riskien arvioinnit vuosittain. Riskinarvioinnin tavoitteena on kiinnittää työpaikkojen huomiota työturvallisuuteen ja poistaa tai vähentää työssä ja työolosuhteissa havaittuja työterveyden ja tapaturmien riskejä.

Tapaturman sattuessa oppilaitoksessa ensiapua antaa joku koulun aikuinen tai terveydenhoitaja. Opiskelijan huoltajalle ilmoitetaan tapahtuneesta, ja hän hoitaa opiskelijan jatkohoidon. Mikäli opiskelija tarvitsee jatkohoitoa ensiavun jälkeen ja huoltaja ei pääse paikalle, henkilökunta huolehtii opiskelijasta ja tarvittaessa kuljetuksesta jatkohoitoon, kunnes opiskelijan huoltaja on saapunut paikalle. Rehtori/varhaiskasvatussyksikön johtaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä.

Opiskelijat on vakuutettu tapaturmien varalta. Vakuutusyhtiö korvaa sairaskulut julkisen terveydenhuollon hinnaston mukaisesti, mikäli opiskelijalle sattuu tapaturma oppilaitoksessa, koulumatkalla tai oppilaitoksen vuosisuunnitelman mukaisen opintomatkan aikana. Tapaturmasta laaditaan oppilaitoksessa vahinkoilmoitus vakuutusyhtiölle.

Erillisellä ylioppilastutkintokokeita koskeva toimintasuunnitelma on laadittu ylioppilaskokeiden aikana mahdollisesti tapahtuviin äkillisiin uhka- ja vaaratilanteisiin.

Ennen kevään ja syksyn ylioppilaskirjoituksia toimintatavat käydään läpi lukion henkilökunnan kanssa.

2.2 Oppilaitoskohtaisten yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitoksen hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Erikseen nimetyn yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toiminnan tavoitteena on oppilaitoksen hyvinvoinnin kehittäminen, toiminnan seuraaminen, arviointi ja siitä tarvittaessa raportointi. Sen lisäksi se vastaa toimintatapojen tarkemmasta suunnittelusta ja toteutuksesta.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenet päätetään oppilaitoskohtaisesti. Ryhmää johtaa rehtori/apulaisrehtori/varhaiskasvatusyksikön johtaja. Ryhmään kuuluu lisäksi riittäväksi katsottu opettajaedustus sekä esimerkiksi

- Psykologi
- Kuraattori
- Opinto-ohjaaja
- Terveystenhoitaja
- Alakouluissa varhaiskasvatusyksikön johtaja
- Konsultoiva varhaiskasvatuksenerityisopettaja
- Koulu- ja oppilaitosvalmentaja / nuorisotyöntekijä
- Opiskelijaedustus
- Huoltajaedustus mahdollisuuksien mukaan

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tapaamisiin kutsutaan tarvittaessa myös muita, koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen edustajia. Ryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuoden aikana.

Riihimäen lukion yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta vastaava ryhmä kokoontuu 4 kertaa lukuvuoden aikana. Keskeinen toimintatapa on keskustelu, jossa tarkastellaan yleisellä tasolla ajankohtaisia ja huolta herättäviä asioita. Tapaamisissa suunnitellaan toimintaa, jotta ryhmään kuuluvat omalta osaltaan edistävät koulun muissa tiimeissä tai yhteyksissä.

Opiskelijoiden näkökulmat otetaan huomioon niin dialogissa kuin kyselyjen tuloksissa. Esille tulleita asioita otetaan käsittelyyn opettajainkokouksissa ja kaikkia koskevista asioista tiedotetaan viikkotiedotteessa tai Wilman välityksellä.

Yhteistyö nivelvaiheissa ja yhteisöllisessä opiskeluhuollossa

Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön toteuttamisessa ja kehittämisessä oppilaitokset tekevät yhteistyötä lasten ja nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa. Yhteistyö tuo yhteisölliseen opiskelihuoltotyöhön lisäarvoa lisääntyvän asiantuntijuuden ja resurssien myötä.

Nivelvaiheet

Siirryttäessä esiopetuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun, kuudennelta seitsemännelle tai perusopetuksesta toiselle asteelle, järjestetään tiedonsiirtopala-
palaverit, joissa siirretään opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto. Tiedonsiirto-palaveri-
ihin osallistuvat opiskelijan opettaja, vastaanottava luokanopettaja/-valvoja tai erityisopettaja sekä tarvittaessa rehtori ja psykologi/kuraattori. Esiopetuksessa huoltajat voivat halutessaan osallistua oman huollettavansa asian käsittelyyn tiedonsiirtopalaverissa. Yksilökohtaiset opiskelihuollolliset tiedot siirretään yksilökohtaisissa palaverissa. Esiopetuksesta perusopetukseen tapahtuva tiedonsiirto on kuvattu erillisessä prosessikaaviossa, joka löytyy liitteenä (liite 3).

2.3 Poissaolojen ehkäiseminen, seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Perusopetuslakiin kirjattu muutos koulupoissaoloihin liittyen on voimassa 1.8.2023 alkaen. Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä luvussa 5.6. paikallisesti päätettävät asiat. Riihimäellä paikallisesti on päätetty, että sitouttavan kouluyhteistyön ja poissaoloihin puuttumisen käytännöt on kirjattu opiskeluhoitosuunnitelmaan. Oikeus oppia -
hankkeessa on kehitetty Kanta-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli, jossa on kuvattu ennaltaehkäisyn, kohdennettujen toimien ja vahvan tuen tasot. Sen mukaisesti kaikkiin poissaoloihin puuttuminen on tärkeää. Koulupoissaolojen tukitoimet Riihimäen perusopetuksessa -
listaus on tämän asiakirjan liitteenä. Tässä kappaleessa kuvataan myös lukion poissaoloihin puuttumiseen liittyvät toimet.

Poissaoloihin puuttumisen painopiste on läsnäolon tukemisessa, kouluun kiinnittymisen tukemisessa, varhaisessa puuttumisessa sekä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamisessa. Koulun henkilöstöä on tärkeä perehdyttää ja huoltajia tiedottaa ennaltaehkäisevistä ja puuttumiseen liittyvistä toimintatavoista. Poissaolojen ehkäisyssä tavoitteena on vahvistaa oppilaitoksen

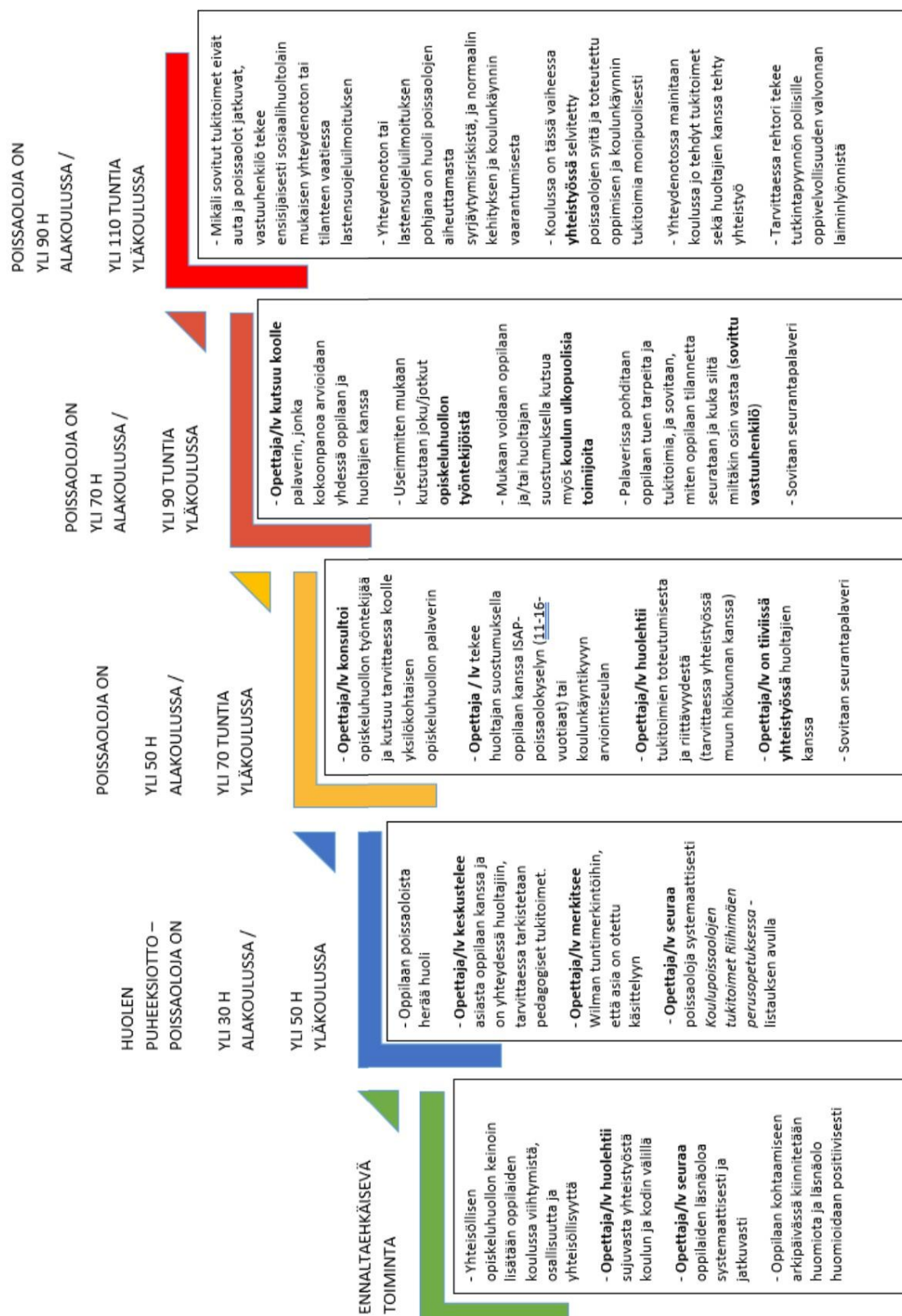
toimintakulttuuria, jolla edistetään opiskelijoiden oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja. Jokaisen koulun aikuisen empaattisella kohtaamisella on suuri merkitys. Ennaltaehkäisevä yhteisöllinen työ vaatii ennakoivaa suunnittelua ja siihen kohdennettua resurssia. Läsnäoloa tukevien toimien kiinnittäminen oppilaitoksen lukuvuosisuunnitelmaan, toiminnan koordinointi ja vastuutehtävien jakaminen, toteutuneen poissaoloja ennaltaehkäisevän yhteisöllisen toiminnan arviointi sekä kerätyn poissaoloihin liittyvän tiedon hyödyntäminen ovat yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä poissaolojen ehkäisevien toimien kehittämisessä. Koulupoissaolojen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen tarvitaan ennen kaikkea yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta edistäviä toimia erityisesti opintojen nivelvaiheissa.

Oppilaitoksen ja kodin välisessä poissaoloihin liittyvässä viestinnässä on tärkeää painottaa kannustavaa ja tukea tarjoavaa lähestymistapaa. Kaikki opettajat kirjaavat poissaolotiedot Wilmaan. Perusopetuksessa poissaolomerkinnöistä on erillinen ohje, joka löytyy opettajien Teams-alustalta. Luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraavat poissaoloja, ja kun poissaolot ovat toistuvia tai luvattomia poissaoloja on useampia, on opettajalla velvollisuus olla yhteydessä kotiin ja käydä keskustelu asiasta viipymättä.

Poissaoloihin puuttumiseen ja ennaltaehkäisemiseen kohdistuvat tukitoimet kirjataan opiskelijakohtaisiin asiakirjoihin ja niiden vaikutusta arvioidaan säännöllisesti. On tärkeää myös konsultoida opiskeluhuollon henkilöstöä matalalla kynnyksellä.

Luvattomista poissaoloista on tärkeää ilmoittaa välittömästi huoltajalle. Tukea poissaolojen aiheuttamiin oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviin haasteisiin tarjotaan jo varhaisessa vaiheessa. Lisäksi opiskeluhuollon konsultaatiota tulee hyödyntää jo varhaisessa vaiheessa. Myös monialainen asiantuntijaryhmän konsultointi tai verkostopalaveri muiden opiskelijaa tukevien toimijoiden kanssa ovat tärkeitä varhaisenkin puuttumisen menetelmiä poissaolojen mahdollisten taustasyiden selvittämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi. Koulun opettajien ja muun henkilökunnan tulee ottaa aktiivinen, lämmin ja välittävä suhtautuminen niin koulusta poissaolevaan kuin poissaolojen jälkeen kouluun palaavaan oppilaaseen.

Riihimäen kaupungin koulupoissaoloihin puuttumisen porrasmalli 1.8.2023 lähtien.

2.3.2 Lukio

Aineenopettaja

- Wilmaan merkintä poissaoloista, lisäksi varoitus opiskelijalle, jos opintojakso keskeytymässä, keskustele opiskelijan ryhmänohjaajan kanssa tilanteesta

Ryhmänohjaaja

- seuraa oman ryhmänsä opiskelumenestystä ja koulunkäyntiä, on yhteydessä kotiin, jos opintojaksot keskeytymässä ja muutenkin jos on herännyt huoli opiskelijan tilanteesta,
- konsultoi opiskeluhuollon henkilöitä opiskelijan tilanteesta ja tarvittaessa kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän.

Neljäs poissaolo merkitsee opintojakson keskeytymistä, ellei ole kyse etukäteen sovitusta järjestelystä kuten urheilun kilpamatka. Aineenopettaja voi antaa luvan poissaoloon yksittäiseltä oppitunnilta. Ryhmänohjaaja voi antaa luvan 1–5 päivän poissaoloon. Apulaisrehtori voi antaa luvan pidempiin poissaoloihin kuitenkin niin, että jos on kyse kokonaisen jakson tai sitä pidemmän ajan poissaolosta, lupa anotaan rehtorilta (vaihtovuosi, pitkäaikainen sairaus, sairaalahoito).

Huoltaja selvittää alaikäisen opiskelijan poissaolot Wilmassa. Osallistuminen lukion arviointiviikkoon edellyttää, että kaikki kuluvan jakson poissaolot on selvitetty hyväksytysti. Hyväksytyjä poissaoloja ovat sairastumiset ja esimerkiksi ajokoe, mutta eivät esimerkiksi työssäkäynti tai ajotunti. Jos poissaoloja ei selvitetä, opintojakso keskeytyy.

2.3.3 Ammatillinen toinen aste

Ammatillisella toisella asteella varhainen tuki koostuu viidestä eri portaasta sekä tarvittaessa moniammatillisesta ja yksilöllisestä opiskelijan tukemisesta yhdessä opiskelijahuollon kanssa (MASI). Vastuuvälmentaja on yhteydessä opiskelijaan, jos opiskelija on ollut pois opinnoista viisi päivää ilman lupaa. Mikäli poissaolot jatkuvat, vastuuvälmentaja ohjaa opiskelija tuen piiriin. Liite 4

2.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Ehkäisevä päihdetyö

Kodin ja lähiympäristön lisäksi myös oppilaitoksella on tärkeä tehtävä lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisessa ja siten myös ehkäisevässä päihdetyössä. Ehkäisevän päihdetyön yleisenä tarkoituksena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tukemalla päihteettömiä elämäntapoja sekä vähentämällä päihteiden käyttöä ja käytöstä aiheutuvia haittoja. Päihteetön kouluympäristö ja sen valvonta, opiskelijoiden päihteiden käyttöön puuttuminen ja ikätasoisien päihdekasvatuksen tarjoaminen ovat oppilaitoksen ja opiskeluhuollon keinoja toteuttaa ehkäisevää päihdetyötä.

Tupakkalain mukaan tupakointi on kielletty oppilaitosten sisätiloissa ja niiden käytössä olevilla ulkoalueilla. Koulut noudattavat tupakkalain mukaisia tupakointikieltoja ja kieltojen rikkomisesta määritellään kouluissa selkeät seuraamukset. Tupakointikiellon noudattaminen kuuluu koulun normaaliin kasvatustehtävään. Henkilökunnan osalta Riihimäen kaupunki on savuton työpaikka, jolloin tupakointi työaikana ei ole sallittua.

Yksilötasolla opiskelijoiden päihteiden käyttö ja kodin päihdetottumukset otetaan puheeksi terveystarkastuksissa. Opiskelijan päihteiden käyttö otetaan oppilaitoksessa puheeksi opiskelijan kanssa, minkä jälkeen luokanopettaja/luokanvalvoja ottaa yhteyttä huoltajiin. Asia voidaan tarvittaessa käsitellä yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, ja jos tilanne sitä vaatii, asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus.

Päihdekasvatus oppilaitoksissa toteutetaan yhteistyössä kunnan ehkäisevän päihdetyön, nuorisopalveluiden, poliisin, oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnan kanssa. Päihdekasvatusta annetaan eri vuosiasteilla ikätasoisesti osana opetusta sekä erilaisin päihdekasvatuksen toiminnallisin ja tiedottavin menetelmin. ~~Kunnan~~ OmaHämeen ehkäisevän päihdetyöntekijän palvelut ovat käytettävissä tähän tarkoitukseen. Päihdekasvatusta kohdennetaan myös opiskelijoiden vanhempiin ja voidaan ottaa päihdeaiheet puheeksi vanhempainilloissa.

Käyttöön puuttuminen

- Tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö on kielletty kouluaikana oppilaitoksen alueella ja oppilaitoksen järjestämissä tilaisuuksissa.
- Jos opiskelija käyttää nuuskaa tai tupakkatuotteita oppilaitoksen alueella, häntä puhutellaan ja hänelle voidaan määrätä perusopetus- tai lukiolain mukaisia kurinpitotoimia.
- Jos opiskelija on päihtyneenä oppilaitoksessa, hänet poistetaan luokasta, otetaan yhteys huoltajiin ja pyydetään heitä hakemaan hänet oppilaitoksen

tiloista. Tarvittaessa (esim. väkivaltatilanteissa) tehdään virka-avunpyyntö poliisille ja yhteys sosiaaliviranomaisiin jatkotoimenpiteitä varten. Jälkiseuranta hoidetaan oppilaitoksessa yhteistyössä huoltajien kanssa.

- Kun epäillään päihteiden käyttöä, kartoitetaan tilannetta ja keskustellaan opiskelijan kanssa epäilystä. Opiskelijaa pyydetään kertomaan huoltajilleen oppilaitoksen epäilystä/tiedosta päihteiden käytöstä. Oppilaitos ottaa yhteyttä huoltajiin ja tarvittaessa järjestetään tapaaminen huoltajien ja opiskelijan kanssa. Opiskelija ohjataan eteenpäin ja otetaan yhteyttä sosiaaliviranomaisiin.
- Jos opiskelijan epäillään välittävän päihteitä oppilaitoksen muille opiskelijoille, oppilaitos tekee rikosilmoituksen ja asia siirtyy poliisin tutkittavaksi. Rikosilmoituksesta voidaan tiedottaa nuorelle ja hänen huoltajilleen etukäteen.

2.5 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta säädetään, että kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. (12 § Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus)

Terveysvalvonta toteuttaa oppilaitosten tarkastukset kolmen vuoden välein.

Terveysvalvonta voi halutessaan pyytää ko. käynneillä mukaan tilapalvelujen edustajan.

Terveysvalvonnan käynneillä esille nousseita korjaus- tai kehittämistarpeita seurataan sisäilmatyöryhmässä. Laajemmat yksikkökohtaiset selvityskäynnit, joissa on mukana myös työterveyshuollon ja työsuojelun edustajat, tehdään joka kuudes vuosi.

3 YKSILÖKOHTAISEN OPISKELIJAHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon sisältyvät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Siihen kuuluu myös monialainen asiantuntijaryhmä, joka kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tueksi. Myös opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveysterveystarpeet erityisoppilaitoksissa ovat osa yksilökohtaisen opiskeluhuollon kokonaisuutta. Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

3.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit muodostavat opiskeluhoollon tiimin. Kaikkiin oppilaitoksiin on nimetty omat opiskeluhoollon terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit sekä koululääkäri. Palveluita täydentävät seutukunnallisesti työskentelevät psykiatriset sairaanhoitajat ja sosiaaliohjaajat. Oppilaitoksilla on käytössään myös vastaavan kuraattorin palvelut. Hyvinvointialue, opetuksen järjestäjä ja oppilaitokset vastaavat siitä, että henkilökunnalla, opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen opiskeluhoitopalveluista, ajantasaisista yhteystiedoista ja yhteydenoton käytänteistä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelija hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon etuuksia ja palveluja.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi yhteistyössä opiskelijan ja/tai huoltajan kanssa. Määräajat eivät koske psykologien kognitiivisia tutkimuksia. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhoollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Samoin on varmistettava mahdollisuus saada yhteys terveydenhoitajaan saman päivän aikana. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b säädetyn mukaisesti.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon terveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä edellä mainitussa määräajassa. Opiskelijan huoltajalle

tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhoollon työntekijään, jollei opiskeluhooltolain 18 §:n 2 momentissa tai muussa laissa säädetä toisin.

3.2 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen opiskelijan opiskeluhooltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Yhteistyön muodot ja yhteistyötahot määräytyvät opiskelijan tarpeiden pohjalta tapauskohtaisesti. Tuen järjestämisen kannalta keskeiset toimijat (sosiaalipalvelut, nuorisopalvelut, poliisi, kolmannen sektorin toimijat) kootaan yhteen palaveriin, jolloin vältetään päällekkäiset tukitoimet. Yhteistyössä eri osapuolten kesken suunnitellaan tarkoituksenmukaisimmat toimet opiskelijan tukemiseksi, työnjako jatkotoimenpiteiden suhteen sekä seuraava tapaaminen seurannan varmistamiseksi.

3.3 Opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille

Opiskelijan tai huoltajan suostumus moniammatillisen opiskelijahuollollisen asian käsittelyyn pyydetään aina yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella, johon Riihimäen perusopetuksessa käytetään erillistä Wilma-lomaketta. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun yksilökohtaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä kutsutaan kokoukseen. Suullinen suostumus vahvistetaan kirjallisesti viimeistään ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Jokaisesta tapaamisesta laaditaan opiskeluhooltokertomus Wilmaan. Opiskeluhooltokertomuksen laadinnasta vastaa asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö, tarvittaessa myös muut ryhmän jäsenet voivat täydentää kirjauksia.

Yksilöllisen opiskeluhuollon tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Niitä voidaan käyttää ainoastaan yksittäisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon palvelun järjestämiseen tai toteuttamiseen ellei laissa muuta säädetä.

3.4 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuksessa opiskeluhuollon tuki kurinpitorangaistuksen (kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen) tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä on järjestettävä opiskelijan tai opiskelijan huoltajan näin toivoessa. Opettaja tai rehtori huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä sekä tarvittavin osin kokoa moniammatillisen asiantuntijaryhmän opiskelijan tuen saannin varmistamiseksi.

3.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen perusopetuksen luokilla 1, 5 ja 8 antaman opiskelijan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) oppilaitoksessa

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opiskelijan hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja terveydentilan arvioimisen lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin selvittely kokonaisvaltaisesti ja siihen kutsutaan mukaan opiskelijan molemmat huoltajat. Tarkastusta varten opiskelija täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveydentarkastuksen esitietolomakkeen.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa kouluterveydenhuollolle oman arvionsa opiskelijan selviytymisestä ja hyvinvoinnista oppilaitoksessa. Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio opiskelijan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista oppilaitoksessa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lomakkeen käyttöön otosta sovitaan terveydenhuollon ja opetustoimen yhteistyössä.

Tarkastusten käytännön toteutus sovitaan oppilaitoskohtaisesti opiskeluhuollon yhteistyönä. Lomakkeen käyttöön liittyvät asiat, kuten lomakkeen kulku ja aikataulut, käydään oppilaitoksessa läpi yhdessä kouluterveydenhuollon ja tarkastettavien luokkien opettajien tai luokanvalvojien kesken. Lomakkeen käyttöön voidaan yhdistää

vanhempaintapaamisia tai muita yhteistyötilanteita, mikäli se on tarpeellista ja aikataulullisesti mahdollista. Ennen tarkastusten alkua käytävä opiskeluterveydenhuollon ja opettajan välinen keskustelu luokan tilanteesta yleisellä tasolla auttaa suuntaamaan terveystarkastusten sisältöä oikein.

Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi opiskelijan ja vanhempien kanssa. Opiskelijan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille opiskelijan kanssa työskenteleville opiskeluhuollon toimijoille, opettajalle tai muille tahoille. Tietojen luovuttaminen opiskeluterveydenhuollosta tapahtuu aina tietosuojalainsäädännön mukaisesti: kirjallisella suostumuksella tai lakiin perustuen (esim. perusopetuslaki ja lastensuojelulaki).

3.6 Perusopetuksessa olevan opiskelijan koulupäivän aikaisen lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Vanhempien velvollisuus on kertoa opiskelijaa opettavalle opettajalle ja avustajalle opiskelijan sairauksista ja niiden hoidosta. Opiskelijan sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava lähtökohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja oppilaitoksen kanssa.

Jos opiskelijan sairaus aiheuttaa erityisjärjestelyjä, sovitaan niistä aina yksilökohtaisesti. Jos sairaus edellyttää tai muuten opiskelijalle annetaan lääkettä esi- tai perusopetuksessa, lääkkeen antamisesta laaditaan sopimus lääkehoidon toteuttamisesta yhteistyössä huoltajan ja terveydenhoitajan kanssa (sopimus lääkehoidon toteuttamisesta -lomake).

Toimintaympäristön luonteesta riippumatta lääkehoidon toteuttaminen luokitellaan terveydenhuollon toiminnaksi, ja ammatillisen koulutuksen sekä voimassa olevan lääkeluvan saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden (esim. sairaanhoitajat ja lähihoitajat) tulee ensisijaisesti vastata sen toteuttamisesta. Ilman lääkehoidon koulutusta ei voi osallistua lääkehoidon tehtäviin ja toteuttamiseen. Huoltaja sitoutuu toimittamaan oppilaitokseen ajantasaiset lääkitys- ja hoito-ohjeet sekä opiskelijan hoidossa tarvittavat lääkkeet ja hoitotarvikkeet.

Kun opiskelijalla on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on oppilaitoksessa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat huoltajien sekä opettajan ja avustajan lisäksi erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään opiskelijan selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä

(kuten lääkitys). Neuvotteluihin pyydetään paikalle terveydenhoitaja ja tarvittaessa myös lääkäri.

Opiskelijan aloittaessa tai vaihtaessa koulua tavoitteena on erityisjärjestelyiden sopiminen jo etukäteen.

4 YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN, HUOLTAJIEN SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIENTEN JA MUIDEN YHTEISTYÖTAHOJEN KANSSA

Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhohtopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhohtopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

4.1 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhohtopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhohtosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Opiskeluhoollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Yhtenäiset käytännöt tukevat opiskelijan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista eri kehitysvaiheissa.

Opiskeluhoollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään yhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää opiskeluhoollon suunnitelmallista arviointia vuosittain.

Paikallinen opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Riihimäellä opiskeluhoollon ohjausryhmään kuuluu edustajat varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, nuorisopalveluista ja hyvinvointialueelta. Ohjausryhmä huolehtii myös opiskeluhoollon omavalvonnasta.

Oppilaitoskohtainen yhteisöllinen opiskeluhohtoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta sekä arvioinnista. Opiskeluhohtoryhmä tekee yhteistyötä oppilaitoksen opiskelijakunnan edustajien kanssa luokka- tai ryhmäkohtaisesti sekä opiskelijakunnan hallituksen kanssa koko

oppilaitoksen tasolla. Yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan opiskelijaedustaja sekä huoltajien edustaja.

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhoollasta ja oppilaitoksen henkilökunta ohjaa opiskelijoita ja / tai heidän huoltajiaan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja. Opiskelijan ja huoltajan osallisuus opiskeluhoollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhoollasta ja sen keskeisimmistä käytänteistä (poissaolot, kiusaamiseen puuttuminen, väkivaltatilanteet, kriisitilanteet) suunnitelmallinen ja säännöllinen tiedottaminen lisää koulun käytänteiden ja opiskeluhoollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista.

4.2 Oppilaitoksen opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Oppilaitoksen hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoolto kuuluu kaikille oppilaitoksessa työskenteleville mukaan lukien perusopetuksen iltapäivätoiminta, ja on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Oppilaitoksen hyvinvointityön suunnittelu, kehittäminen, keskeisimmistä toimintatavoista tiedottaminen ja toiminnan seuraaminen kuuluvat sekä oppilaitoksen johdolle että opiskeluhoitoryhmälle.

Oppilaitokset sitoutuvat tiettyihin opiskeluhoollollisiin ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja seurantaan liittyviin toimintamalleihin (esimerkiksi poissaoloihin tai kiusaamisen ehkäistyy liittyvät käytänteet). Näistä on tärkeää olla henkilöstölle helposti saatavilla olevat toimintaohjeet ja ohjeita on hyvä käydä läpi vuosittain esimerkiksi oppilaitosten koulutuspäivissä, tai muissa henkilöstön tai opettajien yhteisissä tapaamisissa.

Lukuvuoden alussa oppilaitoksessa työskentelevien henkilöiden kanssa käydään läpi opiskeluhoollot suunnitelman sisältö ja yksikkökohtaiset toimintatavat, työnjako ja opiskelijoiden tuen piiriin ohjautumisen periaatteet. Opiskeluhoollon konsultaatiolla, tiedottamisella ja mahdollisella sisäisillä tai ulkopuolisilla koulutuksilla vahvistetaan oppilaitoksen opetus- ja muun henkilöstön osaamista.

4.3 Perusopetuksessa tapahtuva monialainen yhteistyö- sekä koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Esi- ja perusopetuksessa yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimijoiden yhteistyö toteutuu oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä, jolloin tarkastellaan opiskeluhoolltohenkilöstön

yksilökohtaisen tuen tarvetta tilanteen vaatimassa laajuudessa lakeja ja säädöksiä noudattaen.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea varten oppilaskohtaisia tukitoimia saavalle opiskelijalle laaditaan oppilaskohtaisen tuen tarpeen suunnitelma. Tämän suunnitelman laativat opiskelijaa opettavat opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Jos opiskelijan tuen tarpeen arviointi vaatii moniammatillista osaamista, osallistuvat myös opiskeluhuollon ammattilaiset pyydettäessä arviointiin. Mikäli kyseessä on opiskelijan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä, on suositeltavaa hyödyntää moniammatillista yhteistyötä.

Opiskeluhuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös opiskeluhuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Joustavaan perusopetukseen (Omaura) / Teppo-opetukseen hakeminen valmistellaan moniammatillisesti asiantuntijaryhmässä yhdessä opiskelijan ja huoltajan kanssa opiskelijan omassa oppilaitoksessa.

Sairaalaopetusta järjestetään pääsääntöisesti Hämeenlinnassa, Tampereella tai Helsingissä erikoissairaanhoidossa lasten- ja nuorisopsykiatrisissa, neurologisissa tai somaattisissa tutkimuksissa tai hoidossa oleville osasto- ja avohoidon opiskelijoille. Lisäksi opetusta voidaan järjestää myös Valteri-kouluissa eri pituisina jaksoina. Opiskelijalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Opiskelijan opetus järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana. Sairaalaopetuksen ja opiskelijan oman koulun välinen yhteistyö korostuu nivelvaiheissa, jolloin suunnitellaan opiskelijan koulunkäyntiin liittyvää tukea ja huolehditaan tukitoimista ja tiedonsiirrosta yksilökohtaisesti. Oman koulun tulee nimetä sairaalaopetuksessa olevalle opiskelijalle yhteyshenkilö. Nivelvaiheessa tärkeää on tiivis monialainen verkostoyhteistyö mukaan lukien opiskelija ja hänen huoltajansa.

Sairaalakoulu järjestää myös konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua myös muulle kuin sairaalassa erikoissairaanhoidossa potilaana oleville opiskelijalle. Se kohdentuu ensisijaisesti opettajille. Sen tavoite on edistää koulujen opetushenkilöstön osaamista ja saada tukea varhaisessa vaiheessa ennaltaehkäisemään vaativamman tuen tarvetta. Esi- ja perusopetuksessa olevan opiskelijan tulee saada kaikki koulun tarjoamat tukikeinot (oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä oppilaskohtaiset tukitoimet) sekä hänen opettajansa konsultoida Riihimäen konsultoivia opettajia ennen sairaalakoulukonsultaatiota.

Lukiokoulutuksessa oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa oppimisen tuessa, jota annetaan lukio-opiskelijalle heti, kun tuen tarve ilmenee. [Tukitoimet](#)

toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Oppimisen tukea ja siihen liittyvää opetusta ja ohjausta antavat aineenopettajat, erityisopettajat, opinto-ohjaajat ja muu henkilöstö.

Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskelija saa ohjausta ja tukea opintoihinsa ammatillisella toisella asteella ryhmän ohjaajalta, opettajilta, opinto-ohjaajalta, ammatilliselta ohjaajalta ja erityisopettajalta. Hyvinvointiinsa opiskeluhuollosta terveydenhoitajalta, kuraattorilta ja psykologilta. Luonteva hetki ohjauksen ja tuen tarpeen selvittämiseen on, kun opettaja ja opiskelija yhdessä laativat ja päivittävät opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS). Opiskelijan kanssa sovitut oppimisen ohjaus- ja tukitoimet kirjataan opiskelijan HOKSiin.

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee säännöllistä tukea opinnoissaan oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi. Opintojen erityisellä tuella pyritään siihen, että opiskelija pystyisi saavuttamaan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen.

Erityisen tuen opettaja arvioi opiskelijan erityisen tuen tarpeen. Tuen tarpeen arvioinnissa voidaan arvioida esimerkiksi niiden tietojen perusteella, joita saadaan koulutukseen hakeuduttaessa tai koulutuksen järjestäjän tekemillä selvityksillä ja haastatteluilla. Koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen erityisestä tuesta kuultuaan ensin opiskelijaa sekä hänen mahdollista huoltajaansa tai laillista edustajaa.

4.4 Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Keskeistä oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa opiskelijan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Opiskelijalla, huoltajilla ja jokaisella opiskelijaa tukevalla taholla tulee olla selkeä kuva siitä, miten ja kenen kanssa opiskelijan asioita edistetään. Toimivan yhteistyön lähtökohtana on opiskelijan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista.

Terveys- ja sosiaalihuoltopalveluiden yhteistyö oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa on usein yksilökohtaista työtä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuoltotyössä toteutettavaa yhteistyötä opiskelijan, huoltajan, oppilaitoksen sekä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa voidaan toteuttaa vain opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumuksella, ja sitä ohjaavat yksilökohtaisen opiskeluhuollon käytännöt (vrt. opiskeluhuollon palveluihin ohjaaminen, monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja opiskeluhuoltoa koskevat

asiakirjat) sekä toimijoiden laatimat ohjeistukset yhteistyön käytänteisiin. Yksittäistä opiskelijaa koskevassa opiskeluhuoltotyössä noudatetaan sitä koskevaa tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Oppilaitoksissa voi työskennellä määräajaisesti erilaisia hanketyöntekijöitä. Jokaisella yläkoululla toimii koulunuorisotyöntekijä. Nuorisopalvelulla on vuosittain toistuvia tapahtumia esimerkiksi ryhmäyttämisiä, nuorisotiloilla vierailuja tai oppilaitoksessa toteutettavia toimintaa esitteleviä tilaisuuksia, joita se tekee yhteistyössä koulun opiskeluhuoltoryhmän kanssa. Nuorisopalvelut järjestävät myös valistustunteja (mm. Kantti kestää -päihdekasvatusta 6lk oppilaille) sekä erilaisia teematunteja. Myös seurakunta tekee monimuotoista ja tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Nuorisotoimi tekee yhteistyötä myös Lukion kanssa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen psykiatriset sairaanhoitajat voivat työskennellä yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskeluhuollon kanssa koulunkäyntiin kohdentuvissa arjen pulmakohdissa esimerkiksi poissaoloihin liittyen tai yhteisölliseen työhön osallistuen. Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö kohdistuu pääosin heillä asiakkuudessa olevien opiskelijoiden verkostoyhteistyöhön. Nuorisopalveluiden, seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä työ suunnitellaan siten, että se jakautuu järkevästi lukuvuodelle ja eri luokka- ja ryhmätasoisille sekä tukee hyvinvointia edistävää toimintaa. Poliisin kanssa yhteistyö on pääsääntöisesti Ankkuri-toimintaa.

Poliisi voi tehdä koulutus- ja valistustyötä kouluissa. Koulu tekee yhteistyötä poliisin kanssa tarpeen mukaisesti myös tilanteissa, joissa opiskelijan turvallisuus on vaarantunut tai kurinpidollisten toimien lisäksi on tehty rikosilmoitus. Riihimäen Ankkuri-tiimi hoitaa alaikäisten tekemiä rikoksia ja niissä asioissa nuorten puhutuksia sekä muilta toimijoilta tulevia nuoriin liittyviä huolenaiheita. Ankkuri-tiimiä on mahdollista konsultoida anonymisti ennen virallista yhteydenottoa.

Yhteistyön kehittäminen Oma Hämeen toimijoiden kanssa jatkuu lukuvuonna 2025–2026. Kehittämiskohteena on mm. Arkitiimien toiminnan käynnistäminen sekä OmaHämeen henkilöstön yhteistyö oppilaitosten ja yhteisöllisen opiskeluhuollon ohjausryhmien kanssa sekä yhteisövaikuttavuuden toimintamalliin perehtyminen.

4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskeluhuollon periaatteista ja toimintatavoista tiedotetaan vanhempain- ja kotiväenilloissa, keskusteluissa huoltajien kanssa ja sähköisesti Riihimäen kaupungin sekä Oma Hämeen verkkosivuilla. Keskeisistä tuloksista tiedotetaan opiskelijoille

oppitunneilla, opetusryhmän kokoontumisissa sekä oppilaitoksen tai kaupungin yleisen tiedottamisen kautta. Yhteistyötahoja tiedotetaan erilaisissa yhteistyöpalaverissa.

Opiskelijan huoltajalle annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhollosta palveluja. Opiskelijan ja huoltajan osallisuus opiskeluhollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhollosta tiedottaminen lisäävät palveluiden tuntemusta ja edesauttaa niihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhollossa.

5 SUUNNITELMAT OPIKELIJOIDEN SUOJAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

5.1 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille oppilaitoksessa työskenteleville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, mikä loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla opiskelija, koulussa työskentelevä aikuinen tai oppilaitoksen ulkopuolinen henkilö. Uuden lainsäädännön mukaan oppilaitoksella on myös velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syylistyneen ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Häiriökäyttäytymiseen puututaan aina.

Oppilaitos noudattaa myös Riihimäen kaupungin yleisohjeistukseksi laadittua toimintaohjetta uhka- ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi (Rinkka / henkilöstöasiat / työsuojelu). Opetushallitus on julkaissut materiaalia väkivallan ja häirinnän määrittelystä sekä tunnistamisen ja puuttumisen keinoista:

<https://www.oph.fi/fi/ei-kaikelle-vakivallalle> ja <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-jaoppilaitoksissa>.

Kiusaaminen

Kiusaamisesta on kysymys silloin, kun yksi tai useampi opiskelija joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi.

Esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen oppilaitoksissa käytetään 1.8.2024 käyttöön-otettua Reilu Riksu –mallia (Liite 2). Reilu Riksu -malli on koko kaupungin yhteinen toimintamalli kiusaamisen, syrjinnän ja epäasiallisen käytöksen ja lainvastaisen toiminnan ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen. Tässä mallissa pääpaino on suunnitelmallisessa ennaltaehkäisyssä ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Kun epäasiallinen käytös on tullut ilmi, siihen reagoidaan heti. Tilanne selvitetään kaikkia osapuolia kuulemalla, huoltajia tiedotetaan sekä sovitaan seuranta. Tarvittaessa myös laajennetaan käsittelijöiden piiriä. Tilanne kirjataan kouluilla Wilman lomakkeelle.

Kiusaaminen voi ilmetä

- Sanallisesti: mm. nimittely, haukkuminen, pilkkaaminen, naurunalaiseksi tekeminen
- Fyysisesti: mm. töniminen, lyöminen, potkiminen
- Epäsuorasti: mm. pahan puhuminen selän takana, ryhmän ulkopuolelle jättäminen
- Sosiaalisessa mediassa: mm. yksityisen tiedon levittäminen, kuvien jakaminen luvatta
- Omaisuuteen kohdistuvana: mm. tavaroiden ottaminen, piilottaminen, rikkominen

Ennaltaehkäisy

- Opetus- ja opintoryhmien kokoonpanon suunnitteluun ja uusien opetusryhmien ryhmäytymiseen kiinnitetään erityistä huomiota.
- Jokaisella oppitunnilla huomioidaan kaikkien oppilaiden mukaan ottaminen
- Esi- ja perusopetuksessa opettaja käy vuosittain läpi opiskelijan ikätason huomioiden, mitä kiusaaminen on
- Pro-koulu toimintamalli otetaan käyttöön kouluilla portaittain
- Tukimateriaalina Kiva kun tulit –opas, joka on jaettu kaikille ala- ja yläkouluille
- Kiusaamista ei suvaita missään muodossa ja kaikkiin kiusaamistapauksiin puututaan. Oppilaitos on turvallinen paikka kaikille. Opiskelijoita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta aikuiselle. Jokaisen aikuisen velvollisuus on puuttua kiusaamiseen. Opettajat ja muu oppilaitoksen henkilökunta sitoutuvat puuttumaan kiusaamistapauksiin.
- Oppilaitoksen itsearviointiin kuuluu kiusaamistilanteiden seuranta mm. THL:n Kouluterveyskyselyn kautta. Yksittäiset kiusaamistapaukset ja niihin puuttumiset raportoidaan.

Kiusaamiseen puuttuminen

- Lähtökohtana on syiden selvittely, ei rangaistus.
- Selvittely perusopetuksessa etenee Reilu Riksu-mallin materiaalin ohjeistuksen mukaisesti.
- Osapuolten henkilökohtainen kuuleminen järjestetään rauhallisessa keskustelussa. Kuulemisen yhteydessä osapuolille tarjotaan mahdollisuutta keskusteluun opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.
- Ensisijaisesti tilanteeseen puuttuu tapahtuneesta tietävä, sen nähnyt henkilö (esim. ulkovalvoja), jolla on raportointivallisuus oppilaan omalle opettajalle tai rehtorille.
- Kokonaiskuvan muodostaminen tapahtuneesta. Selvitetään, mikä todellinen tilanne on, onko kyse kiusaamisesta, onko siitä aiemmin raportoitu, kuinka pitkään kiusaamista on jatkunut, keitä on mukana, mitä, missä, miksi.
- Opettaja, rehtori tai varhaiskasvatusyksikön johtaja ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle saman päivän aikana tai viimeistään seuraavana työpäivänä.
- Perusopetuksessa puuttumiset raportoidaan kirjallisesti Wilman lomakkeelle. Kiusaamisen jatkuessa tapauksen hoitaminen siirtyy Reilu Riksu - vastuuhenkilölle tai -tiimille.
- Perusopetuksessa käytetään Reilu Riksu- kiusaamisen selvittelylomakkeita.
- Reilu Riksu -tiimin käsittelemät kiusaustapaukset tiedotetaan aina koteihin. Tilannetta seurataan suunnitelmallisesti ja kiusaamisen selvittämisestä järjestetään seurantakeskustelu sekä kiusatun että kiusaajien kanssa.
- Ohjataan opiskelija ja huoltaja olemaan yhteydessä poliisiin ja tarvittaessa sosiaalipalveluihin, mikäli oppilaitoksen tietoon tullut kiusaamisen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit tai on pitänyt sisällään väkivaltaa, väkivallalla uhkaamista tai se on tapahtunut kouluajan ulkopuolella. Oppilaitos on näissä tapauksissa aina yhteydessä Ankkuriin.

Jos kiusaaminen jatkuu

- Asia etenee rehtorin tai varhaiskasvatusyksikön johtajan vastuulle
- Asian käsittely yksilöllisessä moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä
- Opiskelijaa (asianosaiset) ja huoltajia ohjataan eteenpäin tarvittavan tuen piiriin

o koulupsykologi, kuraattori

- o perheneuvola
- o Ankkuri-poliisi
- o Sosiaalihuollon palvelut mm. lastensuojelu
- o terveydenhuollon palvelu

5.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Kriisisuunnitelma

Oppilaitoksissa tai opiskelijoiden kodeissa voi tapahtua kriisitilanteita, jotka järkyttävät koko yhteisöä. Tällaisia tapahtumia ovat esim. vakava onnettomuus, kouluväkivalta, hysteerisyyttä aiheuttava huhu, tulipalo, muu uhkatilanne tai kuolemantapaukset. Kriisit muuttavat tuttua ja turvallista elämää sekä aiheuttavat paljon tuskaa ja epävarmuutta. Kriisisuunnitelman tavoitteena on säilyttää ja varmistaa yhteisön ja sen jäsenten kyky selviytyä vaikeista tilanteista, auttaa toipumaan ja välttää asiaa suurentelevilta huhuilta. Oppilaitoksen ajantasaista ja oppilaitoskohtaista kriisisuunnitelmaa säilytetään oppilaitoksessa.

Kyseinen suunnitelma on henkilöstön saatavilla ja paperiversiota säilytetään sovitussa paikassa oppilaitoksessa. Jokaisessa tilassa on poistumis-/suojautumisohje. Poistumisharjoitus ja sisällesuojautumisharjoitus järjestetään vuosittain oppilaitoksissa.

Kriisiryhmä

Kriisiryhmä toimii näissä äkillisissä tilanteissa. Kriisiryhmään kuuluvat esimerkiksi rehtori, hänen poissa ollessaan apulais- tai vararehtori, varhaiskasvatussyksikön johtaja, psykologi tai -kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulu- tai oppilaitosvalmentaja, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja ja opettajakunnan edustaja.

Kriisiryhmän tehtävät

Ryhmä huolehtii siitä, että oppilaitoskohtainen kriisi- ja turvallisuussuunnitelma on ajan tasalla. Ryhmä perehdyttää uudet työyhteisön jäsenet kriisityöhön ja ylläpitää kouluttautumista. Ryhmä tiedottaa kriisitoiminnasta henkilökunnalle, huoltajille ja opiskelijoille.

Rehtorin tai varhaiskasvatusyksikön johtajan kutsuu tarvittaessa koolle kriisiryhmän. Ryhmä miettii jatkotoimenpiteet yhdessä asianosaisten kanssa.

Tiedottaminen kriisitilanteessa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, on vastuussa siihen asti, kun hän on välittänyt tiedon rehtorille tai varhaiskasvatusyksikön johtajalle. Rehtori tai varhaiskasvatusyksikön johtaja selvittää, mitä asia koskee, mitä on tapahtunut ja missä sekä miten kaikki tapahtui ja mitä tapahtumasta tiedetään. Jos vastuullinen esimies ei ole paikalla, tehtävästä huolehtii hänen varahenkilönsä.

Kaikki oppilaitoksen sisäinen tiedottaminen tapahtuu ensisijaisesti rehtorin tai varhaiskasvatusyksikön johtajan kautta, mikäli viranomaiset eivät ole muuta ohjeistaneet. Opettajakuntaa ja muuta oppilaitoksen henkilökuntaa informoidaan tapahtuneesta ja he saavat ohjeita asian käsittelystä omissa opetus- tai opiskeluryhmissä. Tärkeää on antaa oikeita tietoja ja estää siten huhuja.

Mahdollinen julkinen tiedottaminen tapahtuu kaupungin sisällä sovittujen käytäntöjen mukaisesti (intra / työn tueksi / viestintä ja markkinointi / käytännöt) tai noudattaen viranomaisohjeita.

Kriisitilanteen arviointi

Henkilökunta arvioi kriisiryhmän kanssa, miten tilanne hoidettiin. Tapahtuman läpikäynnillä varmistetaan, että kaikki kriisiin osalliset saavat tarvitsemansa tuen. Kriisissä mukana olleiden kanssa keskustellaan ja kriisisuunnitelmaan tehdään tarvittavat muutokset.

Liite 1. Poissaolojen tukitoimet Riihimäen perusopetuksessa

Hyvän arjen vaaliminen

Ennakoivat ja ehkäisevät toimenpiteet	Käytössä
Yhteisöllisessä suunnitellaan poissaoloja ennalta ehkäiseviä toimia ja huolehditaan niiden toteutuksesta ja arvioinnista.	
Poissaolokäytänteistä tiedotetaan säännöllisesti koulun henkilökunnalle, vanhemmille ja oppilaille.	
YS-aikaa hyödynnetään poissaoloihin puuttumisen kehittämisessä. Säännöllisesti pohditaan, miten kaikki oppilaat pidetään mukana.	
Rehtori muistuttaa säännöllisesti esim. jaksojen vaihtuessa poissaolojen tarkistamisesta.	
Rehtori kokoaa säännöllisesti tilastotietoa poissaoloista yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Tarkastelua voidaan tehdä luokkakohtaisesti. Koulutasoisia tilastoja käydään läpi koko opettajakunnan kanssa.	
Koulussa on sovittu, kuka/ketkä koordinoivat missäkin tilanteessa tukitoimien toteuttamista.	
Sujuva yhteistyö koulun ja kodin välillä. (Vanhemmat tietävät henkilökunnan ja kehen ottaa yhteyttä, jos oppilaalla ilmenee poissaoloja, hyvin valmistellut huoltaja-opettaja tapaamiset, vanhempien arvostava kohtaaminen)	
Opettajat, koulun henkilökunta ja vanhemmat tunnistavat koulupoissaolojen varhaiset varoitusmerkit. Huom. ks. listaus alla.	
Koulun turvallisuuteen liittyvät käytänteet ovat kaikkien tiedossa. (koulukiusaamisen ja -väkivallan ennalta ehkäisy)	
Koulun henkilökunta lisää positiivista ja merkityksellistä vuorovaikutusta oppilaiden kanssa. Tervehdi, kysele kuulumisia esim. tunnin aluksi. Huomioi oppilas ja hänen tilanteensa henkilökohtaisesti. Anna positiivista palautetta pienistäkin asioista.	
Varaa aikaa ryhmäytymiselle erityisesti yläkoulussa. Ryhmäytymistä tapahtuu jatkuvasti ja kaikilla tunteilla tapahtuvissa toiminnassa. Opettaja jakaa oppilaat ryhmiin.	
Sosioemotionaalisten taitojen opettaminen on suunnitelmallista (sosiaaliset taidot, itsesäätely ja tunnetaidot)	
Sovitetaan, mitkä koko koulun positiivisen käyttäytymisen tuen mallit ovat käytössä (myönteisen käyttäytymisen vahvistaminen, esim. CICO, Prokoulu)	
Koulupohjaiset mielenterveyttä tukevat käytänteet ovat käytössä (esim. Nuorten kompassi, Mieli ry, Friends)	
Luokanvalvoja/-opettaja seuraa viikoittain oppilaiden läsnäoloa, välitön puuttuminen.	
Luokanvalvoja/-opettaja luokittelee poissaoloja (luvallinen/luvaton/terveydellinen/ongelmallinen/ongelmaton/ koulun aiheuttama/muu, mikä?	

Puheeksi ottaminen ja selvittäen ja tukien

Poissaoloja ak 30–70 / yk 50–90 tuntia (luvaton poissaolo, sairauspoissaolo ja muu huolestuttava poissaolo)	Käytössä/alkaen
Luokanvalvoja/luokanopettaja keskustelelee asiasta oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin ja sopii mahdollisesta yhteydenotosta oppilashuollon työntekijään.	
Luokanvalvoja/luokanopettaja kutsuu koolle yksilöllisen oppilashuoltopalaverin. Palaveri kokoaa yhteen ne toimijat, jotka ovat tarpeellisia oppilaan koulunkäynnin tukemisessa.	
Muodostetaan monialainen asiantuntijaryhmä, joka sopii tukitoimista ja seurannasta yhdessä. Sovitaan, miten seuranta tapahtuu ja kuka siitä miltäkin osin vastaa.	
Sovitaan seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilö.	
Konsultoidaan koulun ulkopuolisia tahoja.	
Arvioidaan tehostetun tuen tarve. Jos oppilaalla on oppimissuunnitelma tai HOJKS, kirjataan pedagogiset ratkaisut asiakirjaan.	
Tarvittaessa ohjaus kouluterveydenhuollon piiriin.	
Ratkaisukeskeisyys (20 % tilannekartoitus, 80 % ratkaisut). Älä syyllistä vaan etsi ratkaisuja sekä kouluun että kotiin poissaolojen vähentämiseksi.	
Poissaolojen juurisyyn selvittäminen (SRAS-R kysely 7–17-vuotiaat, ISAP 11-17-vuotiaat)	
Luokanvalvoja/luokanopettaja arvioi huoltajan ja oppilashuollon työntekijän kanssa palvelutarpeen arvioinnin tekemisen tarpeen.	
Tukimuotoja	
Oppimisen tuki: Pedagogisten tukitoimien tsekkauslistan läpikäynti.	
Ystävyyssuhteiden vahvistaminen luokassa.	
Selkeät käytänteet, säännöt ja odotukset oppilaan käyttäytymistä kohtaan.	
Säännöllisen koulunkäynnin tunnustaminen ja huomaaminen.	
Poissaolojen riskiaikojen tunnistaminen ja suunnitelma niiden varalle. Riskiaikoja ovat yleensä jakson vaihtuminen, saapuminen kouluun aamulla, viikonlopun/loman jälkeen, opettajan vaihtuminen.	
Ohjaamisen lisääminen koulussa, esim. opettaja tapaa riskiaikaan, tieto siitä, minne lapsi menee, kun on poissa koulusta, välitön yhteydenotto huoltajaan, kun lapsi on poissa koulusta. Lapsen/nuoren saattaminen tunnilta toiselle	
Vertaisen ottaminen mukaan, esim. uuteen kouluun siirtyminen, välitunnit, koulun alku.	
Strukturoitu toiminta välituntien aikana. Esim. missä välitunti vietetään, mitä tehdään, aikuisen kanssa tai muu?	
Vanhempien ja perheen sitouttaminen (esim. toistuva ja yhteistyöhön perustuva yhteydenotto, yhteyshenkilön sopiminen)	

Huoltajien ohjeistaminen siitä, miten voi tukea kotona säännöllistä koulunkäyntiä. (Tähän on valmiit ohjeet, jotka voi antaa huoltajalle, HUS)	
Opettaja-oppilas mentorointi, sisältää viikoittaiset ja positiiviset tapaamiset, esim. CICO	
Riskiryhmässä olevien oppilaiden ohjaaminen ja rohkaisu harrastustoimintaan.	
Tukitoimet uuteen kouluun siirtymiseen ja uuden kouluvuoden aloittamiseen. Nivelvaiheissa ja opettajan vaihtuessa tiedotetaan poissaoloista.	

Tiivis tuki

Poissaoloja ak 70 / yk 90 tuntia tai enemmän (luvaton poissaolo, huolta aiheuttavat sairauspoissaolot tai muu huolestuttava poissaolo)	Käytössä/ pvm
Tarkennetaan aiemmin laadittuja suunnitelmia (oppimissuunnitelma / HOJKS)	
Luokanopettaja/luokanvalvoja/rehtori tai sovitusti oppilashuollon työntekijä tekee lastensuojeluilmoituksen, johon kirjataan koulussa jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet ja suunnitelmat, huoltajien kanssa tehty yhteistyö ja poissaolohistoria. Ilmoitukseen kirjataan, että koululla on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen ja koulunkäynnin vaarantumisesta.	
Tukitoimia arvioidaan yhteistyössä oppilaan verkoston kanssa säännöllisesti, sovitaan seurantapalaverit.	
Tukimuotoja	
Vastuuhenkilö sovitaan (luokanopettaja tai luokanvalvoja tai yksilöllisen oppilashuoltoryhmän vastuuhenkilö, joka tuntee oppilaan parhaiten)	
Oppilaalle laitetaan säännöllisesti viestejä, vaikka tämä ei vastaisi niihin. Tämä välittää tunteen, että oppilasta ei ole unohdettu. Opettaja voi laittaa päivittäin tehtäviä kotiin ja kysellä kuulumisia. Oppilasta kannustetaan tulemaan kouluun, vaikka sitten vain palauttamaan tehtäviä, joita on saanut opettajalta.	
Sovitetaan selkeät rakenteet tilanteisiin, kun oppilas tulee kouluun: kuka oppilaan ottaa vastaan koulussa ja minkälaisia tavoitteita oppitunnille tai koulupäivälle asetetaan.	
Oppilaalle tulee perusopetuslain mukaan järjestää opetusta joka päivä: joka päivälle sovitaan ajankohta ja paikka, mihin oppilas saapuu. Mikäli kouluun tuleminen ei onnistu sinä päivänä, oppilas tai huoltaja ilmoittaa siitä opettajalle	
Varsinkin oppilaan kanssa, jolla kouluun tulemiseen liittyy somaattisia oireita, voidaan kokeilla aluksi koulupihaan saapumista tai vaikka	

hyvin lyhyitä koulupäiviä. Oppilaan koulupäivän pituutta lisätään oppilaan voinnin mukaisesti.	
Pitkän poissaolon jälkeen keskitytään tulevaan myönteiseen ajatteluun eikä muistella aikaisempia haasteita.	
Oppilas kohdataan avoimesti, myönteisesti, oppilasta kuunnellen ja ymmärtäen. Muistuta onnistumisista.	
Kaikilla oppilasta opettavilla opettajilla on riittävä tieto oppilaan tukemisesta.	
Jos oppilaalla on perhetyön tuki, voidaan sopia heidän kanssaan tuki kouluun lähtemiseksi.	
VSOP ja siirtyminen oman ikäryhmän mukana vuosiluokalta eteenpäin kiinnittää oppilasta kouluun. Usein tarvitaan pienryhmän tukea ja erityiset opetusjärjestelyt. Ks. VSOP:sta alta lisätietoa.	
Pol18§ (räätälöity opetus- ja oppimisympäristö, paikka, tapa, aika)	
Pienryhmään haku.	

Lähteenä AVI:n koulutus Kouluun kiinnittyminen ja koulupoissaolot, Espoon Keinumäen sairaalakoulun ohjeet, Helsingin kaupungin Poissaoloihin puuttumisen käsikirja ja Pääkaupunkiseudun poissaoloihin puuttumisen malli.

Koulupoissaolojen varhaiset varoitusmerkit

- Vaikeudet mennä tietyille tunneille (esimerkiksi liikunta), välitunnille tai oppilaitoksen ruokalaan
- Vaikeudet lähteä kouluun aamuisin
- Vaikeudet siirtyä tunneilta toisille tai ruokalaan tai liikuntatunnilta “tavalliselle” tunnille
- Useat käynnit esim. kouluterveydenhoitajalla tai opinto-ohjaajan luona
- Toistuvat pyynnöt saada poistua tunneilta lepohuoneeseen
- Toistuva ahdinko perheestä erotessa
- Toistuva ahdinko luokassa (esim. itkeminen)
- Toistuvat pyynnöt soitta huoltajalle koulupäivän aikana
- Yhtäkkinen arvosanojen heikentyminen tai töiden loppuun saattamisen vaikeudet
- Yhtäkkinen muutos persoonassa tai käyttäytymisessä
- Vanhempien käyttäytyminen: vanhempi selittää toistuvasti lapsen käyttäytymistä, toistuvia perheen matkoja, lievät terveyteen liittyvät oireet huoltajan sallimina syinä poissaoloon

VSOP paljon poissaolleella oppilaalla

- VSOP kannattaa tehdä silloin kun näyttää siltä, että oppilas ei etene opinnoissaan vuosiluokan mukaisesti ja on mahdollista, että oppilas saa hylätyn arvosanan yhdessä tai useammassa oppiaineessa.
- Motivaation kannalta on tärkeää, että oppilas ei kerta vuosiluokkaa, koska silloin kaikki suoritukset hylättäisiin.
- Erityiset opetusjärjestelyt ja VSOP mahdollistavat oppilaalle mielekkään tavan suorittaa peruskoulu loppuun.
- Käytännössä räätälöintiin tarvitaan yleensä pienryhmän ja erityisluokanopettajan tukea.

- Opinnot opiskellaan opintokokonaisuuksittain tai sitten yhdistellään eri oppiaineita. Yhdessä kokonaisuudessa voi olla esimerkiksi uskonnon ja äidinkielen sisältöjä. Nämä pitää kuitenkin pystyä erottamaan arvioinnissa.
- Oppilas saa päättötodistuksen heti kun hän on suorittanut hyväksytysti perusopetuksen koko oppimäärän.

REILU RIKSU -TOIMINTAMALLI

Koko kaupungin toimintamalli kiusaamisen, syrjinnän, epäasiallisen käytöksen ja lainvastaisen toiminnan ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen

Suunnitelmallinen ennaltaehkäisy

Suunnitelmat	Yhteisöllisyyden vahvistaminen	Toimintakulttuuri
• Toiminnassa on nimitetty vastuhenkilö tai tiimi, joka koordinoi ja edistää kiusaamisen vastusta työtä. • Toimintasuunnitelmiin kirjataan kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän ehkäisemisen ja puuttumisen toimintatavat, tavoitteet sekä vastuhenkilöt. • Lapset, nuoret ja aikuiset ovat tietoisia toimintatavoista ja yhdessä sovitusta säännöistä sekä sitoutuvat noudattamaan niitä.	• Turvallista ympäristöä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistetään esim. ryhmäytävällä ja ilmapirillä edistävällä toiminnalla. • Hyvän huomaamista ja positiivisen palautteen antamista edistetään. • Lasten ja aikuisten tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehitetään. • Ryhmän hyvinvointia selvitetään esim. kyselyjen avulla.	• Kiusaamisen ennaltaehkäisy on jokaisen vastuulla. • Lapsille, nuorille ja aikuisille on selkeää, mitä kiusaaminen on ja miten siihen puututaan. Kiusaamisesta kannustetaan kertomaan aikuiselle. • Aikuiset näyttävät omalla toiminnallaan esimerkkiä. • Lapset ja nuoret osallistuvat toimintatapojen ja tavoitteiden suunnitteluun ja toteutukseen. • Noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita.

Epäasiallinen käytös on tullut ilmi ja siihen reagoidaan

1-vaihe: Puuttuminen ja toimenpiteet

- Käsitteily - Alkuinen on vastuussa kiusaamisen käsittelystä. Kaikkia osapuolia kuullaan ja tilanne selvitetään. Sovitaan toimenpiteet ja tehdään tarvittaessa lastensuojelu- ja/tai rikosilmoitus.
- Tiedottaminen - Osapuolten huoltajia tiedotetaan tapahtuneesta.
- Dokumentointi - Kirjataan tilanne, sovitut toimenpiteet ja seuranta yhdessä sovitujen käytösten mukaisesti.
- Seuranta - Sovitaan, milloin ja miten asiaan palataan osapuolten kanssa, jonka jälkeen tapaus on joko loppupunkkistettu tai siirrytään 2-vaiheeseen.

2-vaihe: Jatkotoimenpiteet

- Reagointi - Tilannetta seurataan säännöllisesti.
- Käsitteily - Laajennetaan asian käsittelijöiden piiriä ja otetaan huoltaja mukaan.
- Toimenpiteet - Toteutetaan yhdessä sovitut toimenpiteet.
- Dokumentointi - Kirjataan tilanne, sovitut toimenpiteet ja seuranta yhdessä sovitujen käytösten mukaisesti.
- Seuranta - Sovitaan, milloin ja miten asiaan palataan osapuolten kanssa.

Varmistetaan ja vahvistetaan suunnitelmallisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteutuminen

Jos tilanteessa on käyty väkivaltaa tai rikoksen tunnusmerkit ovat täyttyvät, lastensuojeluilmoituksen ja/tai rikosilmoituksen kynnys ylittyy.

Liite 3. Tiedonsiirtoprosessi esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle

Siirtymävaihe esiopetuksesta perusopetukseen

Yleisopetus

Virastolta tulee rehtoreille lista tulevien 1lk oppilaiden esiopetuspaikoista. Rehtori on yhteydessä varhaiskasvatustyksikön esihenkilöön ja kutsuu koolle tiedonsiirtopalaverin. Paikalla esiopetuksen opettaja ja tuleva 1.lk opettaja, joka tekee tarvittavat muistiinpanot omaan käyttöönsä. Jos 1.lk opettaja ei ole tiedossa, rehtori sopii kuka osallistuu palaveriin esim. koulun erityisopettaja.

Tuen oppilaat

Varhais erityiskasvatustyksikön johtajan organisoi tiedonsiirtopalaverin (teams), jossa esiopetuksen opettaja tai/ja erityisopettaja siirtää tiedot.

Esiopetuksen erityisopettaja lähettää palaverin teams -linkin huoltajille, esiopetuksen opettajalle, koulupsykologille ja rehtorille. Rehtori jakaa kutsun osallistuville opettajilleen.

Tiedonsiirtopalaverit pidetään huhti-toukokuussa.

Esiopetuksen opettaja toimittaa keväällä arvioidut hojks:t ja oppimissuunnitelmat huoltajien allekirjoittamina arkistointia varten oppilaan tulevaan kouluun.

Pedagogisia selvityksiä, arviointeja tai asiantuntijalausuntoja ei siirretä perusopetukseen.

